

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUČ

Ústav společenských a právních věd

Adam Darat

Analýza volební podpory TOP 09 v krajských volbách 2012

(Případová studie Olomouckého kraje)

Analysis of the TOP 09 Electoral Support in the Regional Elections 2012

(Case Study of the Olomouc Region)

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedené informační zdroje:

V Olomouci dne 29. 3. 2015

.....

Adam Darat

Děkuji Doc. Mgr. Pavlu Šaradínovi, Ph.D. za cenné rady při vedení této práce.

Obsah

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC	1
Obsah.....	4
Úvod.....	6
1 Vznik krajské samosprávy v České republice.....	8
1.1 Krajská samospráva:	9
1.2 D'Hondtův dělitel	10
1.3 Olomoucký kraj:	11
2 Krajské volby v Olomouckém kraji:	13
2.1 Krajské volby v Olomouckém kraji 2000:.....	13
2.2 Krajské volby v Olomouckém kraji 2004:.....	14
2.3 Krajské volby v Olomouckém kraji 2008:.....	16
2.4 Krajské volby v Olomouckém kraji 2012:.....	17
3 TOP 09:	20
3.1 TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny 2010:.....	21
3.1.1 Volební program TOP 09 do Poslanecké sněmovny:.....	21
3.1.2 Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny 2010:	22
3.2 TOP 09 v krajských volbách 2012:.....	23
3.2.1 Přesuny voličů TOP 09.....	24
3.2.2 Celostátní volební program:	25
3.2.3 Celorepublikový výsledek krajských voleb z pohledu TOP 09:	26
3.3 TOP 09 v krajských volbách v Olomouckém kraji:.....	26
3.3.1 Lídr TOP 09 – Bořivoj Šarapatka:.....	28
3.3.2 Analýza kandidátní listiny:	29
3.3.3 Volební program TOP 09 do krajských voleb 2012:.....	30
3.3.4 Volební kampaň TOP 09:	31
3.3.5 Vliv preferenčního hlasování:	32
3.3.6 Volební podpora TOP 09 v Olomouckém kraji:	33
3.3.7 Situace po krajských volbách 2012:	34
3.3.8 Zvolení kandidáti do zastupitelstva za TOP 09:.....	35
3.3.9 Zhodnocení výsledků krajských voleb 2012 z pohledu TOP 09:.....	35
Závěr:	37
Anotace.....	39

Seznam obrázků	40
Seznam tabulek	40
Seznam grafů.....	40
Seznam použité literatury	41

Úvod

Po pádu „komunismu“ v českých zemích se mimo jiné řešila i otázka decentralizace vedení státu. Politici se snažili převést pravomoci ze státu na menší územní celky. Po zřízení obecní samosprávy, trvalo dalších osm let, než vznikla krajská samospráva v podobě, kterou známe dnes.

Krajské volby jsou v České republice poměrně mladé a oproti volbám do Poslanecké sněmovny i méně důležité. Často jsou doprovázeny nízkou volební účastí. Volič může nabízenou realitu vnímat tak, že krajská zastupitelstva mají příliš málo pravomocí a možností na to, aby mohly zastoupit stát na území kraje, a jsou příliš „daleko“ od občana tam, kde působí obecní zastupitelstvo. Nicméně i tak se jedná o velkou možnost občana ovlivnit dění nejen kolem sebe, ve vlastním městě, nýbrž i v celém kraji.

Ještě mladší je pak politická strana TOP 09, jejichž počátky datujeme v roce 2009. Hlavní postavy strany však jsou však dlouholetí politici, kteří vstoupili do politiky již v osmdesátých letech. TOP 09 se profiluje jako pravicová strana. Do krajských voleb 2012 vstoupila společně s hnutím Starostové a nezávislí. Během svého krátkého působení si však díky marketingu získala přízeň voličů, což straně umožnilo stát se jednou z vládních stran po volbách v roce 2010.

Cílem této práce je poskytnout čtenáři odpovědi na otázky: Jak si vedla TOP 09 v krajských volbách 2012 v Olomouckém kraji? Jakým způsobem byla složena volební kandidátka? Jak byla vedena volební kampaň? Kdo vstoupil za TOP 09 do krajského zastupitelstva? Důvody úspěchu či neúspěchu TOP 09 v krajských volbách.

V první části se budu věnovat vzniku územní samosprávy, volebním pravidlům a v neposlední řadě představím i Olomoucký kraj. Dále se budu věnovat jednotlivým krajským volbám a volební podpoře politickým stranám a v poslední části se zaměřím na TOP 09, její podpoře voličů jak v parlamentních tak krajských volbách, představím lídra i kandidátku strany v Olomouckém kraji a zaměřím se na důvody úspěchu či neúspěchu v krajských volbách.

Hlavní metodou použitou ve své práci bude analýza, hlavně pro analýzu volebních výsledků, kandidátní listiny atd. Další použitou metodou bude komparace k porovnání různých volebních výsledků mezi strany či v jednotlivých krajských volbách.

1 Vznik krajské samosprávy v České republice

Krajské samosprávy neměly v České republice velkou tradici, a tudíž nebylo z čeho vycházet. Tato skutečnost byla způsobena i dlouhým působením komunistické strany v Československu mezi léty 1948–1989, kdy decentralizace státní moci byla brána jako přílišná demokratizace systému. Proto se téma decentralizace začalo mezi politiky řešit až po pádu režimu. Decentralizace však měla i své odpůrce, kteří se obávali dezintegračních sil, posílených požadavky Slovenska o zvýšení své autonomie. Nicméně na decentralizaci působily nejen tlaky z domácího prostředí, ale také z Evropské unie, spojené s případným vstupem do EU, která vyžaduje implementaci její legislativy a to i s požadavky na regionální politiku. (Baun, Lach, LaPlant, Marek, 2004)

Přes požadavky Evropské unie na vytvoření regionální správní struktury, pak EU nijak nedefinuje jednotný model a nechává tuto otázku plně v rámci jednotlivých států. Debata o decentralizaci se nejdříve vedla o tom, kolik bude krajů a jaké budou mít hranice a až později o otázce jejich pravomocí a způsobu volby krajských zastupitelů. (Baun, Lach, LaPlant, Marek, 2004)

Největší skeptikem mezi politickými stranami byla v otázce decentralizace Občanská demokratická strana (ODS) v čele s tehdejší předsedou vlády Václavem Klausem. ODS měla názor, že centralizovaná vláda bude schopnější provést nutné transformační reformy a decentralizace by tyto kroky jen zpomalila a přinesla spoustu další byrokracie. Zbývající dva subjekty ve vládní koalici Občanská demokratická aliance (ODA) a Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) decentralizaci podporovali. Opozice také nebyla sjednocená ve svém názoru a podporu měla hlavně u České strany sociálně demokratické (ČSSD). Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) s přenesením moci na menší územní celky nesouhlasila. Debata se nakonec vedla hlavně o počtu jednotlivých krajů. Nižší počet krajů znamenal větší politickou moc. Naopak vyšší počet krajů zaručoval více politických postů. Tyto debaty přes různé možné scénáře dospěly až do konečného modelu, který známe dneska. V říjnu roku 1997 se vládní strany společně s ČSSD dohodly na rozdělení samosprávy na čtrnáct územních celků s vlastním voleným shromážděním. (Baun, Lach, LaPlant, Marek, 2004)

První volby do krajských zastupitelstev se uskutečnily v listopadu 2000. Zastupitelstva si poté zvolila své hejtmany, rady a další orgány.¹

1.1 Krajská samospráva:

Dle zákona č. 129/2000 sb., o krajích (krajské zřízení) ze dne 12. dubna 2000 je kraj uzemním společenstvím občanů s právem na samosprávu. Kraj hospodář se svým majetkem a příjmy dle zákona z vlastního rozpočtu tak, aby zajistil rozvoj svého území a uspokojil požadavky občanů.²

Nejvyšším orgánem je zastupitelstvo kraje. Jeho členové jsou voleni v tajných volbách. Hlasy jsou pak přepočteny na základě D'Hondtova dělitele. Počet zastupitelů je závislý na počtu obyvatel v daném kraji a může jich být 45 při počtu obyvatel nepřevyšující 600 000, při počtu obyvatel nad 900 000 pak 65 zastupitelů a mezi jmenovanými hranicemi pak 55 členů zastupitelstva, kam spadá i Olomoucký kraj.³

V čele kraje a jeho zástupce navenek je hejtman, který je volen zastupitelstvem. Hejtman však není statutárním orgánem a nemůže tedy svévolně učinit jakékoliv rozhodnutí, které vyžaduje schválení radou či zastupitelstvem. Takto přijatý úkon by byl považován za neplatný. Hejtman spolupracuje se svými náměstky, které mu zvolí zastupitelstvo kraje. Mezi kompetence hejtmana mimo jiné patří: podepisování právních předpisů kraje, jmenování a odvolávání (se souhlasem ministra vnitra) ředitele krajského úřadu, odpovědnost za informovanost občanů, svolávání a řízení jednání zastupitelstva a rady.⁴

Dalším orgánem je rada kraje, která je volena zastupitelstvem a jejími členy jsou vždy hejtman a náměstek hejtmana. Rada může rozhodovat v samostatné působnosti, v přenesené působnosti jen stanoví-li tak zákon. Pokud je v zákoně o krajích uvedeno, že rozhodování je určeno pro radu, pak je rozhodování určeno výlučně jí. Mezi kompetence rady kraje mimo jiné patří: příprava návrhů pro jednání zastupitelstva, zabezpečení hospodaření kraje dle schváleného rozpočtu, jmenování a odvolávání vedoucích odborů na návrh ředitele kraje.⁵

V čele krajského úřadu je ředitel, který je jmenován hejtmánem se souhlasem ministra vnitra. Ředitel spravuje krajský úřad a je zodpovědný hejtmánovi. Ředitel se dále může účastnit

¹ Srov. Hledíková, Z., aj., *Dějiny správy v Českých zemích od počátků až po současnost*, s.483

² Česká republika. Zákon o krajích (krajské zřízení). In: 129/2000. 2000, 1765.

³ Tamtéž

⁴ Tamtéž

⁵ Tamtéž

jednání zastupitelstva či kraje, nicméně zde ale má jen poradní hlas. Mezi jeho kompetence mimo jiné patří: stanovení platů zaměstnanců krajského úřadu podle stanovených předpisů, plnění úkolů, které mu uložilo zastupitelstvo či rada.⁶

Krajské zastupitelstvo si může zřídit i jednotlivé výbory, které mu pomáhají ve výkonu své funkce. Nicméně výbory: kontrolní, finanční, pro vzdělání, výchovu a mládež jsou povinné. Členové těchto výborů jsou voleni zastupitelstvem a v jeho čele stojí vždy člen zastupitelstva. Minimální počet členu jsou tři a jejich počet musí být vždy lichý.⁷

1.2 D'Hondtův dělitel

D'Hondtovým dělitelem se v České republice přepočítávají hlasy odevzdané občany do Poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu a do krajských zastupitelstev. Metoda spočívá v tom, že se počet hlasů dělí řadou čísel 1,2,3,4, atd. Nicméně je tato metoda u krajských voleb modifikována a to tak, že se dělí řadou čísel 1,42, 2, 3, 4 atd. Pokud chce strana získat mandát, musí splnit další kritérium získat 5 procent hlasů. Vlastní kandidátku můžou sestavit pouze politické strany, hnutí a jejich koalice. Volit pak může každý občan z daného kraje starší 18 let a může přidělit až čtyři preferenční hlasy. Pokud kandidát získá více jak 10 % oproti průměrnému počtu na kandidáta, posune se tak na první místo kandidátky.⁸⁹

Tab. 1 Přepočet hlasů dle D'Hondtova dělitele. (vlastní zpracování)

	Strana 1	Strana 2	Strana 3
Počet Hlasů	40 000	30 000	20 000
Řada dělitelů			
1,42	28 169	21 127	14 085
2	20 000	15 000	10 000
3	13 333	10 000	6 667
4	10 000	7 500	5 000
5	8 000	6 000	4 000
6	6 667	5 000	3 333
7	5 714	4 286	2 857
8	5 000	3 750	2 500
9	4 444	3 333	2 222

⁶ Česká republika. Zákon o krajích (krajské zřízení). In: 129/2000. 2000, 1765.

⁷ Srov. Koudelka, Z., *Samospráva*, s. 322.

⁸ Aktualizace dle Česká republika. O volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. In: 491/2001. 2001, 178/2001, 11002.

⁹ Srov. Šaradín, P., *Teorie voleb druhého řádu*, s. 26.

10	4 000	3 000	2 000
11	3 636	2 727	1 818
12	3 333	2 500	1 667
13	3 077	2 308	1 538
14	2 857	2 143	1 429
15	2 667	2 000	1 333
16	2 500	1 875	1 250
17	2 353	1 765	1 176
18	2 222	1 667	1 111
19	2 105	1 579	1 053
20	2 000	1 500	1 000
Počet mandátů	20	15	10

V tabulce 1 můžeme vidět, jak se přepočítávají hlasy dle D'Hondtova dělitele. V případě kraje se 45 zastupiteli by si strana 1 připsala 20 mandátů, strana 2 pak 15 mandátů a strana 3 nejméně tedy 10 mandátů.

1.3 Olomoucký kraj:

Olomoucký kraj leží v střední a severní části Moravy a patří do něj okresy: Jeseník, Olomouc, Přerov, Prostějov a Šumperk. Krajský úřad leží ve správním sídle v Olomouci. Kraj se rozkládá na území 5 267 čtverečných kilometrů, nachází se zde k 11. 2. 2015 399 obcí, má k 31. 12. 2013 636 356 obyvatel¹⁰ a jeho největším městem je k 31. 12. 2013 Olomouc s 99 489 obyvateli.¹¹ Olomoucký kraj je bohatý na historické památky, jeho geografický ráz velmi členitý, od nížinné Hané až po hornatý Hrubý Jeseník s druhou nejvyšší horou České republiky.¹²

Co se týče demografického vývoje, dochází v Olomouckém kraji již od roku 1980 ke snižování počtu obyvatel. I přesto však kraj zůstává šestým největším v republice dle počtu obyvatel. Od roku 2006 pak žije v Olomouckém kraji více seniorů než dětí. Průměrný věk v roce 2012 byl u mužů 39,9 let, u žen pak 43 let. V průměru všech obyvatel byl průměrný

¹⁰ Aktualizace dle *Český statistický úřad* [online]. Dostupné z WWW: < http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje.> [cit. 2015-2-24]

¹¹ Aktualizace dle *Český statistický úřad* [online]. Dostupné z WWW: < [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_31_12_\(1990_2012\)](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_31_12_(1990_2012))> [cit. 2014-3-26]

¹² Srov. Šaradín, P., *Atlas voleb do zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004, 2008*, s. 44.

věk 41,5 let, tedy o 1,4 roku více než v roce 2006. Naděje na dožití mezi lety 2006 a 2012 vzrostla jak u chlapců na 74,3 let, tak u dívek na 81 let.¹³

Roční průměrná míra registrované nezaměstnanosti se v době voleb pohybovala okolo 7,7 % a oproti předchozímu roku se zvýšila o jednu desetinu procenta. U mužů se nezaměstnanost zvýšila o 0,3 % na 6,8 %, u žen pak stagnovala na hodnotě 8,9 %. V mezikrajské srovnání patřilo Olomouckému kraji osmé místo.¹⁴

Průměrná hrubá mzda v roce 2012 v Olomouckém kraji byla 22 487,- Kč, tedy o 3,1 % více než v předchozím roce a stačilo to na deváté místo v mezikrajském srovnání. Inflace však dosáhla výše 3,3 % a došlo tak k reálnému snížení mezd.¹⁵

¹³ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/01ffb575f4f4a5d6c1257bd7002aff74/\\$FILE/tendence2012_OK.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/01ffb575f4f4a5d6c1257bd7002aff74/$FILE/tendence2012_OK.pdf)

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ Tamtéž

2 Krajské volby v Olomouckém kraji:

2.1 Krajské volby v Olomouckém kraji 2000:

V historicky prvních krajských volbách byla vítěznou stranou v Olomouckém kraji Čtyřkoalice, která byla složena z Demokratická unie, KDU-ČSL, ODA a Unie svobody. Tato strana, jejímž lídrem byl Jan Březina, ve volbách obdržela 24,19 % z celkového počtu 167 639 platných hlasů a získala tak 15 zastupitelů. Na druhém místě skončila KSČM se ziskem 21,14 % všech platných hlasů a ziskem 13 mandátů. Lídrem byl Alexander Černý. Na třetím místě skončila ODS, jejímž lídrem byl Ivan Kosatík, se ziskem 19 % hlasů a získala tak 12 zastupitelů. Na čtvrtém místě se ziskem 16,3 % všech platných hlasů skončila ČSSD. Lídrem strany byl Martin Tesařík a strana získala 10 zastupitelů. Zbýlých 5 zastupitelských křesel si mezi sebe rozdělili Nezávislí kandidáti, kteří získali dohromady 9,4 % procenta všech platných hlasů. Zklamáním těchto prvních krajských voleb byla volební účast 33,64 % oprávněných voličů. Hejtmanem Olomouckého kraje se stal Jan Březina a stál v čele krajské radě ve složení Čtyřkoalice, ODS a Nezávislí. V opozici pak zůstala ČSSD společně s KSČM.¹⁶

Tab. 2 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2000 – Platné hlasy. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).¹⁷

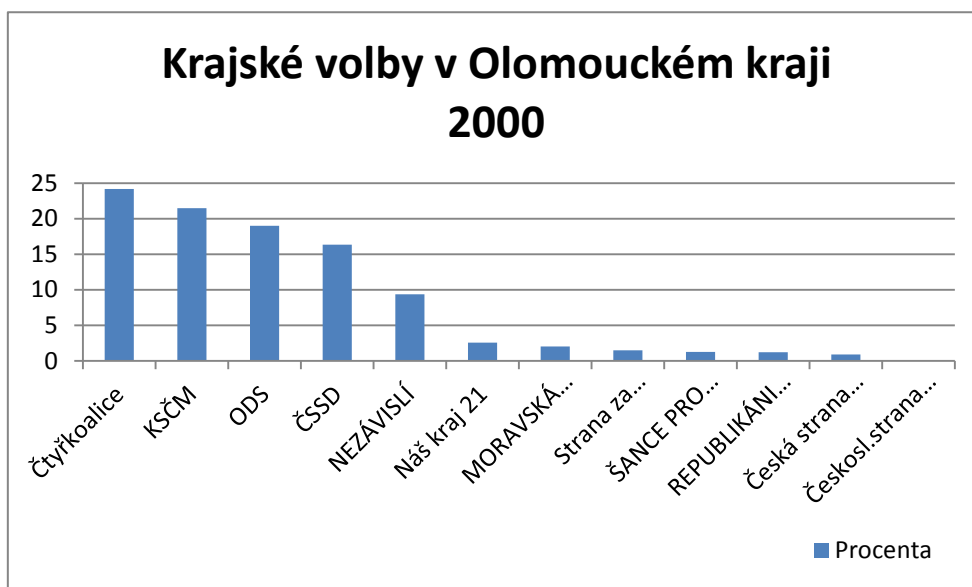
Název Strany	Platné hlasy	Procentuální podíl (%)
ODS	31 828	18,98
Nezávislí	15 707	9,36
Československá strana socialistická	192	0,11
Náš kraj 21	4 324	2,57
Čtyřkoalice	40 566	24,19
Republikáni Miroslava Sládka	2 073	1,23
Moravská koalice	3 371	2,01
Česká strana národně sociální	1 484	0,88
KSČM	36 051	21,50
ČSSD	27 399	16,34
Šance pro Olomoucký kraj	2 115	1,26
Strana za životní jistoty	2 529	1,5

¹⁶ Srov. Šaradín, P., *Atlas voleb do zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004, 2008*, s. 44.

¹⁷ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20001112> > [cit. 2014-03-26]

Graf 1: Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2000 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).¹⁸

2.2 Krajské volby v Olomouckém kraji 2004:

V druhých krajských volbách byla volební účast ještě nižší než v těch prvních a to 28,44 % oprávněných voličů. Vítězem se stala ODS s volebním lídrem Ivanem Kosatíkem, který byl později zvolen i hejtmanem kraje. Strana získala 30,56 % všech platných hlasů a obsadila 21 křesel v krajském zastupitelstvu. Na druhém místě skončila KSČM se ziskem 21,41 % všech platných hlasů. Lídrem jejich strany byl stejně jako v roce 2000 Alexander Černý. V zastupitelstvu pak strana obsadila 15 křesel. Třetí největší zastoupení v zastupitelstvu získala ČSSD a to 10 mandátů, díky volební podpoře 15,02 % všech platných hlasů. Poslední stranou, která se dostala do zastupitelstva kraje, byla KDU-ČSL se ziskem 13,72 % hlasů, což stačilo na 9 zastupitelských křesel. Lídrem strany byl Pavel Horák. Stejně jako po volbách v roce 2000, tak i v těchto volbách se ČSSD s KSČM přesunula do opozice. Krajská koalice v čele s Ivanem Kosatíkem byla založena na spolupráci mezi ODS a KDU-ČSL.¹⁹

¹⁸ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

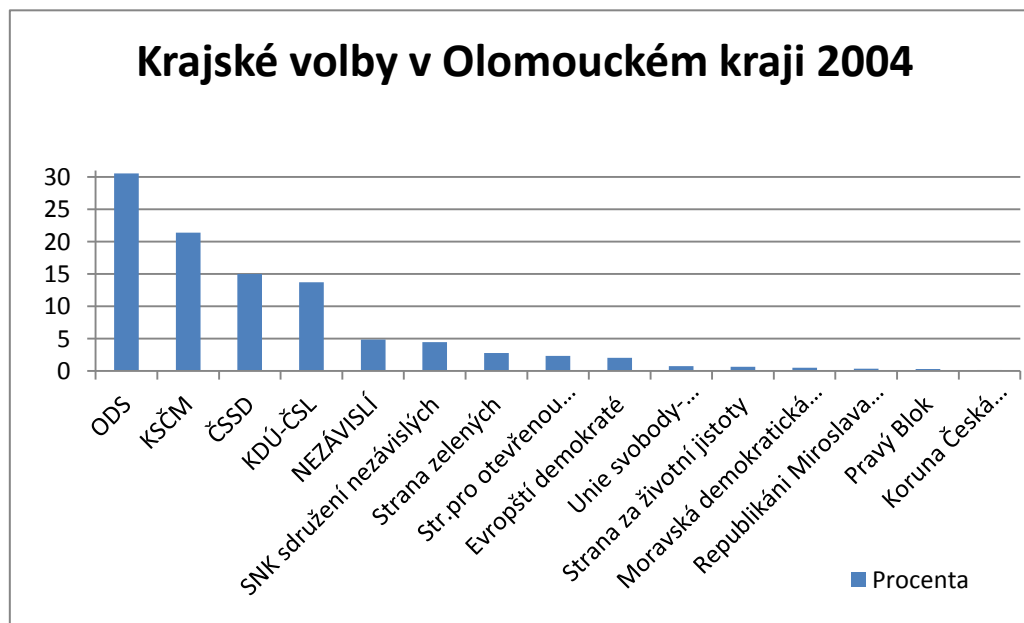
< <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20001112> > [cit. 2014-03-26]

¹⁹ Srov. Šaradín, P., *Atlas voleb do zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004, 2008*, s. 28.

Tab. 3 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2004 – platné hlasy. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).²⁰

Název Strany	Platné hlasy	Procentuální podíl (%)
Str. pro otevřenou společnost	3 408	2,35
Moravská demokratická strana	722	0,49
Křesťanská a demokratická unie– Československá strana lidová	19 865	13,72
Unie svobody-Demokratická unie	1 064	0,73
Republikáni Miroslava Sládka	510	0,35
NEZÁVISLÍ	7 069	4,88
Strana zelených	4 055	2,80
Občanská demokratická strana	44 229	30,56
Koruna Česká (monarchistická strana)	242	0,16
Pravý Blok	488	0,33
Česká strana sociálně demokrat.	21 745	15,02
Evropští demokraté	2 944	2,03
SNK sdružení nezávislých	6 454	4,45
Strana za životní jistoty	930	0,64
Komunistická strana Čech a Moravy	30 999	21,41

Graf 2 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2004 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).²¹

²⁰ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105> > [cit. 2014-03-26]

²¹ Tamtéž.

2.3 Krajské volby v Olomouckém kraji 2008:

Třetí krajské volby se nesly ve znamení vítězství ČSSD a také ve zvýšení volební účasti na 38,50 % oprávněných voličů. ČSSD získala 39,78 % všech platných hlasů a získala tak 27 mandátů. Tento silný výsledek umožňoval vítězné straně požadovat i křeslo hejtmána pro svého lídra Martina Tesaříka. Druhý největší počet hlasů obdržela s velkým odstupem ODS, obsadila tak 13 zastupitelských křesel. Její procentuální zisk byl 20,34 % všech platných hlasů. Lídrem kandidátky byl stejně jako v předchozích volbách Ivan Kosatík. Lídrem kandidátky KSČM byl Alexander Černý a dovedl stranu, s třetí nejvyšší volební podporou, k zisku 15,82 %. Tato podpora straně stačila k zisku 10 křesel v zastupitelstvu. Se ziskem 8,75 % se jako poslední strana dostala do zastupitelstva KDU-ČSL. Jejím volebním lídrem byl stejně jako v roce 2004 Pavel Horák. Strana obsadila 5 mandátů.²²

Hejtmanem Olomouckého kraje po volbách v roce 2008 byl zvolen Martin Tesařík a stál tak v čele většinové koalice mezi ČSSD, kterým chyběl k vytvoření absolutní většiny jediný mandát, ODS a KDU-ČSL.²³

Tab. 4 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2008 – platné hlasy. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)²⁴

Název strany	Platné Hlasy	Procentuální podíl (%)
KSČM	30 809	15,8
Šance pro náš kraj	6 251	3,2
Nezávislí starostové pro kraj	6 475	3,32
KDU-ČSL	17 076	8,75
Nezávislí	4 313	2,21
Strana zelených	5 341	2,73
Moravané	1 834	0,94
Strana zdravého rozumu	724	0,37
Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa	402	0,2
SDŽ – strana důstojného života	1 103	0,56
Volte pravý blok	1 060	0,54
ODS	39 656	20,34
ČSSD	77 556	39,78
Dělnická strana	1 605	0,82

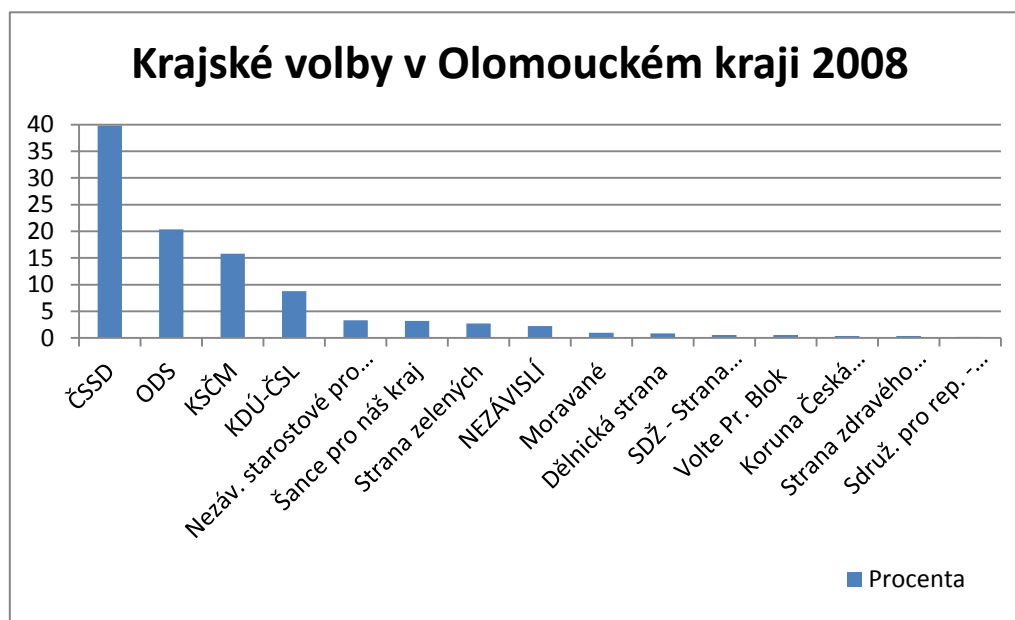
²²Srov. Šaradín, P., *Atlas voleb do zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004, 2008*, s 12.

²³Srov. Eibl, O., aj., *Krajské volby 2008*, s 138.

²⁴ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105> > [cit. 2014-03-26]

Graf 3 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2008 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).²⁵

2.4 Krajské volby v Olomouckém kraji 2012:

Vítězem voleb v Olomouckém kraji 2012 se stala ČSSD v čele s Jiřím Rozbořilem se ziskem 26,7 % všech platných hlasů. V krajském zastupitelstvu obsadili 19 křesel. Na druhém místě se umístila KSČM se ziskem 22,82 %. V přepočtu na mandáty to znamenalo obsazení 16 křesel. S 11 % procenty všech platných hlasů se na třetím místě umístila Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty. Lídrem byl Marian Jurečka, který usedl v krajském zastupitelstvu společně s dalšími 7 kolegy. Těsně uniklo třetí místo ODS, která získala 10,91 % a stejný počet mandátů jako KDU-ČSL. Posledním stranou, která získala mandáty v zastupitelstvu, byla TOP 09. Koalici sestavila ČSSD společně KSČM, která si do svého čela zvolila hejtmana Jiřího Rozbořila.²⁶ Do opozičních lavic tak zasedli zastupitelé Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty, ODS a TOP 09. Do voleb v Olomouckém kraji se

²⁵ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

<<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>> [cit. 2014-03-26]

²⁶ Aktuálně.cz [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/krajske-volby-v-olomouckem-kraji/r~i:wiki:2991/>> [2014-03-27]

přihlásilo celkem 18 stran, které si mezi sebe rozdělilo 176 884 platných hlasů, což znamenalo volební účast 35,67 % oprávněných voličů.²⁷

Tab. 5 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2012 – platné hlasy. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)²⁸

Název strany	Platné hlasy	Procentuální podíl (%)
Suverenita - Blok JB pro OIK	3 777	2,13
Koruna Česká (monarchistická strana)	1 404	0,79
Volte Pr.Blok	1 343	0,75
Strana Práv Občanů Zemanovci	5 845	3,3
Strana soukromníků ČR	366	0,2
Moravané	3 406	1,92
Národní socialisté-levice 21.stol.	576	0,32
Nezávislí	8 767	4,95
TOP 09 a Starostové pro Ol.k.	10 905	6,16
Komunistická strana Čech a Moravy	40 379	22,82
Česká strana sociálně demokratická	47 238	26,70
Republ.Strana Čech,Moravy a Slezska	442	0,24
Občanská demokratická strana	19 308	10,91
Strana svobodných občanů	2 646	1,49
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1 763	0,99
Koalice pro Ol.kr. se starosty	19 459	11
Nezávislá volba	5 520	3,12
Česká pirátská strana	3 740	2,11

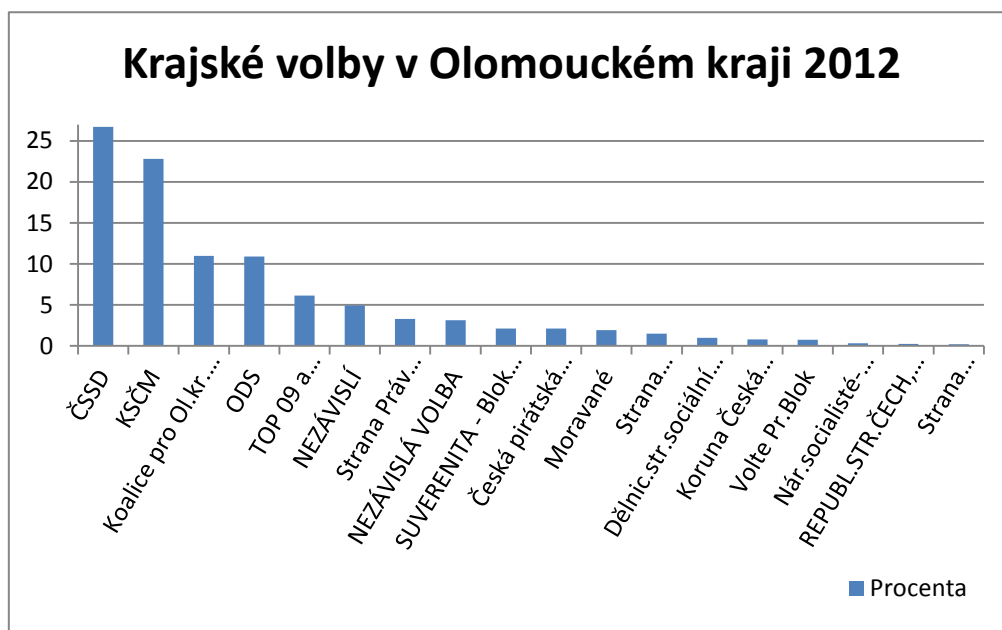
²⁷*Idnes.cz* [online]. Dostupné z WWW:

< <http://volby.idnes.cz/kraje-2012.aspx?o=11&t=3> > [cit. 2014-03-26]

²⁸Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012> > [cit. 2014-03-26]

Graf 4 Výsledky voleb v Olomouckém kraji 2012 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)²⁹

²⁹ Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:
 < <http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012> > [cit. 2014-03-26]

3 TOP 09:

Hlavními představiteli TOP 09, která vznikla 11. června 2009³⁰, jsou její předseda Karel Schwarzenberg a 1. místopředseda Miroslav Kalousek. Název strany odkazuje na motto zakladatelů a to tradice, odpovědnost a prosperita, číslovka 09 pak na rok vzniku strany 2009. V politickém prostředí se chce strana pohybovat spíše vpravo a považuje se za konzervativní.³¹

Strana začala vznikla poté, co Miroslav Kalousek spolu s dalšími kolegy vystoupil z KDU-ČSL a ustanovil výbor, který se zabýval vznikem nové strany TOP 09. Miroslav Kalousek se od začátku zaměřil na spolupráci s Karlem Schwarzenbergem, který byl tehdy jmenován jako nestraníkem ministrem zahraničí Stranou zelených a Petrem Gazdíkem, který byl předsedou hnutí Starostové a nezávislí (STAN). Výboru pro tvorbu nové strany se podařilo vyjednat spolupráci se STAN a oba subjekty později vystupovali pod stejným jménem TOP 09 s podporou Starostů.³²

Jako nová strana se musela rychle vyprofilovat a použila k tomu tzv. Hodnotové desatero TOP 09

1. TOP 09 je konzervativní stranou respektující vlastenecké ideály svobody, humanismu a právního státu.
2. Politiku chápe jako službu občanovi a chce jí vést jako debatu bez ideologických předsudků.
3. Strana nechce prosazovat svůj program negativní kampaní a chápe svého politického konkurenta jako svého partnera.
4. Strana bude pravdivě pojmenovávat společenské situace a nabízet jejich věcné řešení, i když se bude jednat o nepopulární kroky.
5. Strana bude respektovat zákony a přebírat odpovědnost za své činy a to i z pohledu mravnosti.
6. Strana nebude přijímat příliš deficitní rozpočty, protože se cítí být odpovědná i k budoucím generacím.

³⁰ *Ministertvo vnitra* [online]. Dostupné z WWW: < http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickyh-stran/Vypis_Rejstrik.aspx?id=321> [cit. 2015-02-24]

³¹ *Novinky.cz* [online]. Dostupné z WWW: <tema.novinky.cz/top-09> [cit. 2014-03-26]

³² Tamtéž

7. Strana se bude snažit dosáhnout co možná nejvíce svobodného trhu, kde se budou dodržovat přesně nastolená pravidla.
8. Zasadí se o to, že politici budou více naslouchat nevládním organizacím a komunální politici budou více slyšet v celostátní politice.
9. Podpoří Evropskou unii, aby měla ve světě dostatečně silný a jednotný hlas a podpoří postavení České republiky jako partnera Severoatlantické alianci.
10. Své hodnoty bude prosazovat na vládní úrovni společně s programově blízkými stranami.³³

3.1 TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny 2010:

Pád vlády zapříčiněný vyslovením nedůvěry tzv. Topolánkově vládě v roce 2009 vyústilo v debatu o předčasných volbách. Poslanecká sněmovna se usnesla na konání předčasných voleb a to v říjnu 2009. Nicméně po stížnosti poslance Miloše Melčáka Ústavní soud zrušil tyto předčasné volby a Poslanecká sněmovna pak odmítla i další termín v listopadu 2009. Přes tyto peripetie se nakonec rozhodlo, že Češi půjdou k volbám až v řádném květnovém termínu 2010.³⁴

3.1.1 Volební program TOP 09 do Poslanecké sněmovny:

Volební program plus hodnotové desatero určilo směřování TOP 09 v politice a vytvořilo základy pro další volby ať parlamentní či krajské.

TOP 09 v roce 2010 ve volbách do Poslanecké sněmovny představila volební program v několika kapitolách. Strana se chtěla zasadit o rozpočtovou odpovědnost, kdy bude dbát na to, aby nedocházelo k nepřiměřenému navyšování státního dluhu, naopak chce přispět k jeho snížení. Rozpočtové odpovědnosti chtěla dosáhnout i snížením provozních nákladů a to až o 20 %. Snížení provozních nákladů chtěla dosáhnout pomocí redukce úředních agend a jejich výdajů. Strana si dala za cíl stanovit přesné datum přijetí eura a pomoci tím proexportně orientované české ekonomice.³⁵

³³ TOP 09 [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/hodnotove-desatero/> > [cit. 2014-03-26]

³⁴ Idnes.cz [online]. Dostupné z WWW:

< http://zpravy.idnes.cz/soud-zrusil-rijnove-volby-uznal-melcakovu-stiznost-pci-domaci.aspx?c=A090910_145024_domaci_adb > [cit. 2014-03-26]

³⁵ TOP 09 [online]. Dostupné z WWW:

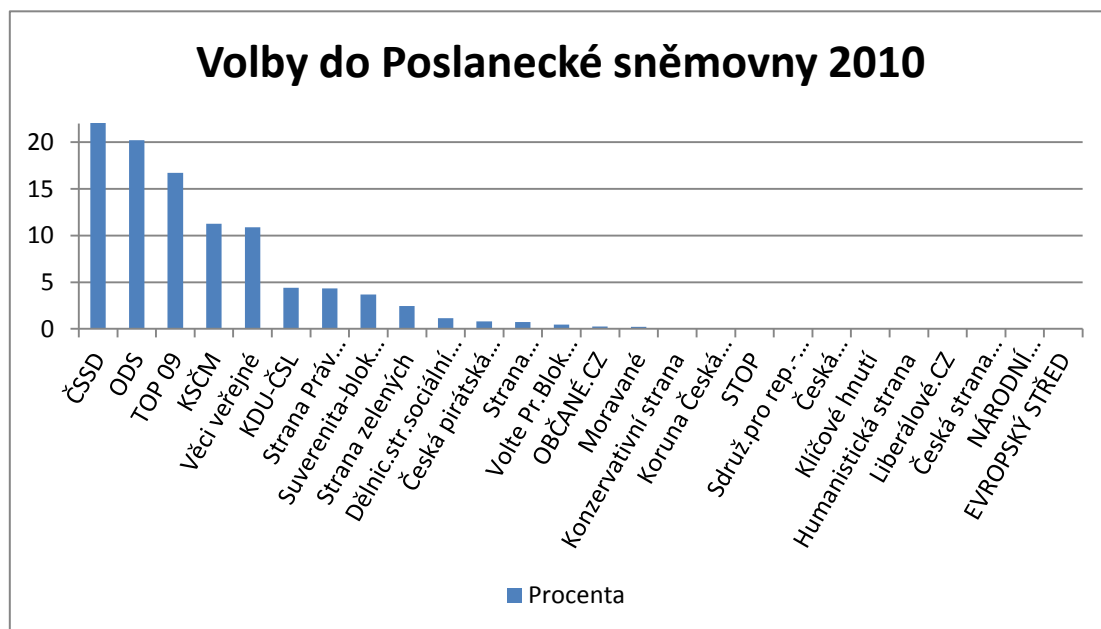
< <http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf> > [cit. 2014-03-26]

Další bod programu bylo, že se zasadí o zpřísnění trestů a kontrol u tzv. práce na černo, dále pak znevýhodní občany, kteří o práci přijdou vlastní výpovědí nebo hrubým porušením pracovního řádu. Těmito opatřeními se bude snažit zamezit zneužívání sociálních dávek. Přetížený důchodový systém strana chtěla do budoucna řešit vícezdrojovým financováním penzijního systému a také motivací občanů k vyššímu vlastnímu spoření.³⁶

3.1.2 Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny 2010:

Ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2010 TOP 09 skončila na třetím místě se ziskem 16,7 % a 41 poslaneckých mandátů.³⁷

Graf 5 Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny 2010. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).³⁸

Přestože volby vyhrála ČSSD, její předseda Jiří Paroubek neměl dostatečné možnosti pro sestavení levicové vlády, a proto po volbách vznikla tzv. vláda Petra Nečase, která se skládala z ODS, TOP 09 a novou stranou Věci veřejné. TOP 09 obsadila tyto ministerské posty: ministrem zahraničí se stal Karel Schwarzenberg, ministrem financí se stal Miroslav Kalousek, ministrem zdravotnictví se stal Leoš Heger, ministrem kultury Jiří Besser

³⁶TOP 09 [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf>> [cit. 2014-03-26]

³⁷Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW:

< <http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps>> [cit. 2014-03-26].

³⁸Tamtéž.

a ministrem práce a sociálních věcí Jaromír Drábek. Do opozičních lavic se posadila ČSSD a KSČM.³⁹

3.2 TOP 09 v krajských volbách 2012:

Krajské volby v roce 2012 byly jak z pohledu vlády (ODS, TOP 09, VV), tak zejména opozice (ČSSD, KSČM) brány jako referendum o vládní politice. Krajským volbám tedy dominovala celostátní témata, která se přenesla i do volebního programu jednotlivých krajů. TOP 09 šla do těchto voleb s vědomím, že vládní politika, jíž jsou součástí, nemá mezi občany velké podpory.⁴⁰

Po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2010 a zisku 41 poslaneckých mandátů se TOP 09 dostala do povědomí české veřejnosti. Pro stranu se jednalo o první krajské volby, a tudíž zde neobhajovala téměř žádné mandáty, vyjma těch, které měla část STAN. Vítězem těchto voleb se stali levicově orientované strany a to ČSSD a KSČM, které zvítězily ve Středočeském kraji, Královéhradeckém kraji, Pardubickém kraji, kraji Vysočina, Jihočeském kraji, Jihomoravském kraji, Moravskoslezském kraji, Zlínském kraji a také v Olomouckém kraji, komunisté pak v Ústeckém kraji a Karlovarském kraji. V libereckém kraji zvítězili Starostové pro Liberecký kraj a v Plzeňském ODS. Volební účast v roce 2012 byla 36,89 % oprávněných voličů.⁴¹

Tab. 6 Výsledky krajských voleb 2012. Strany, které aspoň v jednom kraji získaly nad 5% všech platných hlasů – část 1. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)⁴²

Název strany	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj
ALTER				6,7			
ČSSD	21,79	27,99	24,89	22,73	16,13	13,05	19,73
HNHRM				9,09			
KDUČSLSZ							
KDU_VPM							12,07
KSČM	20,57	19,37	20,93	22,98	25,26	17,89	19,39
NEZ							

³⁹ *Vláda.cz* [online]. Dostupné z WWW: < <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/petr-necas/prehled-byvalych-clenu-vlady-petra-necase-96390/> > [cit. 2014-03-26]

⁴⁰ *E15.cz* [online]. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.e15.cz/domaci/politika/krajske-volby-obhajoba-uspor-i-referendum-o-vlade-767531>> [cit. 2015-02-24]

⁴¹ *Volby.cz* [online]. Dostupné z WWW: < <http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps> > [cit. 2014-03-26]

⁴² tamtéž

ODS	18,32	12,56	26,48	9,79	9,68	9,26	10,62
S.cz					12,02		
SLK						22,21	
SNKED+NE							
SPOZ		2,17	3,42	2,83	2,32	1,71	2,76
SZ+ZMĚNA						16,85	4,09
TOP+STAN	11,71	5	5,5	7,38	4,67	3,52	8,25
VČ							7,69

Tab. 7 Výsledky krajských voleb 2012. Strany, které aspoň v jednom kraji získaly nad 5% všech platných hlasů – část 2.
Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)⁴³

Název strany	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Celkem ČR
ALTER							0,18
ČSSD	21,31	29,26	27,01	26,7	21,73	27,4	23,58
HNHRM							0,24
KDUČSLSZ				11			0,73
KDU_VPM							0,74
KSČM	18,86	19,57	18,65	22,82	16,08	22,78	20,43
NEZ	3,76		2,4	4,95	1,69	5,72	1,68
ODS	10,9	10,29	9,21	10,91	9,49	9,92	12,28
S.cz							0,97
SLK							1,09
SNKED+NE		6,38					0,39
SPOZ	5,31	4,26	2,45	3,3	7,21	4,56	3,08
SZ+Změna							1,08
TOP+STAN	6,25	5,05	5,86	6,16	10,09	4,32	6,63
VČ							0,47

3.2.1 Přesuny voličů TOP 09

Vzhledem k tomu, že jde o první krajské volby pro TOP 09, nemůžeme mluvit o voličských přesunech mezi lety 2008 a 2012. Nicméně se můžeme podívat na voličské přesuny mezi lety 2010, kdy se konaly parlamentní volby a krajskými volbami 2012.

⁴³Volby.cz [online]. Dostupné z WWW: < <http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps> > [cit. 2014-03-26]

Úbytek voličů znamená, že se strana musí zaobírat tím, kam se tito voliči přesunuli. Zda je to k jiným politickým stranám, nebo zda jen k volbám nepřišli. Největší část voličů TOP 09 se rozprostřela mezi voliči, kteří se voleb neúčastnili a těmi, kteří podpořili menší a neparlamentní strany. Velká část jejich voličů se přesunula k Občanské demokratické straně, pro kterou to znamenalo významnou část podpory. K ČSSD a KSČM se přesunulo jen minimum voličů.⁴⁴

3.2.2 Celostátní volební program:

Do krajských voleb vstupují strany s různými volebními programy dle krajů. Nicméně strana si pro voliče připravila seznam důvodů proč volit TOP 09, které budou platit pro všechny krajské zastupitele zvolených za její stranu. Krajské volby 2012 se berou také i jako referendum o vládní politice, tudíž tento seznam je inspirován volebním programem do Poslanecké sněmovny 2010. Hlavními společnými tématy jsou rozpočtová odpovědnost a boj proti korupci.⁴⁵

Jedno z prvních společných témat mezi volebním programem do zastupitelstev krajů a do Poslanecké sněmovny je rozpočtová odpovědnost. Dále se zasadí o transparentnost hospodaření, bude informovat o všech plánovaných projektech a předkládat veškerou dokumentaci spojenou s projekty. Rozpočet kraje má být zveřejněn s vysvětlivkami tak, aby mu každý občan rozuměl. Tato všechna opatření mají vést k vyváženému rozpočtu tak, aby nedocházelo k dalšímu zadlužování kraje.⁴⁶

Dalším společným tématem je boj s korupcí. Korupci chce strana potlačit díky zveřejňování všech veřejných zakázek a smluv a to včetně všech jejich příloh, dodatků atd. Také zveřejní všechny údaje nejvýše postavených úředníků včetně jejich odměn a platů. Strana nerozkrdá dotace z EU a bude se snažit o jejich nejefektivnější využití. Veškerý nemovitý majetek kraje bude zveřejněn a jeho prodej bude veden přes online aukce. Platby nad 100 000,- Kč budou zveřejňovány a to včetně příjemce platby, data platby atd.⁴⁷

Společně s mottem strany tradice, odpovědnost, prosperita jde ruku v ruce další bod celostátního volebního seznamu a to, že za každým rozhodnutím bude vždy stát jedna

⁴⁴ Srov. Balík, S. a kolektiv, *Krajské volby 2012*, s. 198.

⁴⁵ *TOP 09* [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/volby/archiv/2012-krajska-zastupitelstva/deset-a-jeden-dobry-duvod-proc-volit-kandidaty-top-09-a-starostu-11265.html> > [cit. 2014-03-26].

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Tamtéž.

konkrétní osoba. Posledním bodem je závazek, že strana nevstoupí do koalice, která by se musela jakýmkoliv způsobem opírat o podporu KSČM.⁴⁸

3.2.3 Celorepublikový výsledek krajských voleb z pohledu TOP 09:

TOP 09 získala v celorepublikovém pohledu celkem 175 089 platných hlasů, což činilo 6,63 %. Díky tomuto výsledku obsadila v krajských zastupitelstvech 44 křesel. Nejlepší výsledek strana zaznamenala ve Středočeském kraji a to 11,71 % a získala 10 mandátů. Nejhoršího výsledku dosáhla v Libereckém kraji a to 3,52 % a tak zde neobsadila žádné křeslo. Stejný osud pro stranu nastal i v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.⁴⁹

3.3 TOP 09 v krajských volbách v Olomouckém kraji:

TOP 09 byla ustavena 15. 11. 2009 v Olomouci za přítomnosti hostů Miroslava Kalouska a Jaromíra Drábka, členů přípravného výboru TOP 09. Delegáti si do svého krajského vedení zvolili předsedu Tomáše Chalánka a jako místopředsedy Zuzanu Sommerovou, Ivo Vykydala a Ivo Vlacha.⁵⁰

TOP 09 se skládala z nových tváří, ale také ze zkušených politiků, kteří působili v jiných stranách. Spoustu takových politiků prošlo stranou KDU-ČSL. Jedná se například o Jitku Chalánkovou, která byla náměstkyní hejtmana a také předsedkyní Výboru pro regionální rozvoj. Dále pak Marii Jílkovou, která na kraji zastávala funkci členky Komise pro legislativu za KDU-ČSL, mimo jiné také manželku senátora Adolfa Jílka, který také vstoupil do TOP 09.⁵¹

TOP 09 oslovila s nabídkou vést kandidátní listinu TOP 09 do krajských voleb europoslance Jana Březinu, který vystoupil z KDU-ČSL a o jeho působení v TOP 09 již v krajských volbách 2012 se spekovalo. Nicméně Jan Březina tuto nabídku odmítl s tím, že po jistou dobu nechce vystupovat pod žádnou politickou stranou. TOP 09 tak hledala nového lídra a společně se Stan se nakonec dohodli na společném lídrovi Bořivoji Šarapatkovi.⁵²

⁴⁸TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/volby/archiv/2012-krajska-zastupitelstva/deset-a-jeden-dobry-duvod-proc-volit-kandidaty-top-09-a-starostu-11265.html> > [cit. 2014-03-26].

⁴⁹Český statistický úřad [online]. Dostupné na WWW:

<<http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>> [cit. 2014-03-26].

⁵⁰ TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/top09-byla-ustavena-v-olomouckem-kraji-447.html> > [cit. 2015-03-23].

⁵¹ TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/lidovci-se-zbavuji-lidi-top-09-757.html> > [cit. 2015-03-23].

⁵² Aktualne.cz [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/krajske-volby-top09-a-stan-v-olomouckem-kraji/r~i:wiki:3208/> > [cit. 2015-03-23]

Bořivoj Šarapatka, lídr strany v Olomouckém kraji ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2012 dovedl stranu k zisku 6,16 % procent všech platných hlasů a strana tak obsadila čtyři zastupitelská křesla. Do zastupitelstva tak usedl Bořivoj Šarapatka, Radek Brázda, Jitka Chalánková, která postoupila do zastupitelstva až z 13. místa na kandidátce a jako poslední Blanka Kolečkářová.⁵³

Tab. 8 Kandidátka TOP 09 v Olomouckém kraji. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).⁵⁴

Poř.	Jméno	Návrh.	Poř.	Jméno	Návrh.	Poř.	Jméno	Návrh.
1	prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc.	TOP 09	20	Jiří Řezníček	STAN	39	Bc. Anežka Faltýnková	TOP 09
2	Mgr. Radek Brázda	STAN	21	Radek Brnka	TOP 09	40	Petr Slovák	STAN
3	Ing. Adolf Jílek	TOP 09	22	František Novák	STAN	41	Ing. Jiří Malina	TOP 09
4	Blanka Kolečkářová	STAN	23	Mgr. Eva Machová	TOP 09	42	Ladislav Števanka	STAN
5	Ing. Petr Navrátil	TOP 09	24	Ivo Pitner	STAN	43	MUDr. Irena Lenfeldová	TOP 09
6	Vlasta Kočí	STAN	25	Ing. Antonín Navrátil	TOP 09	44	Miluše Stržínková	STAN
7	Leoš Hannig	TOP 09	26	Ing. Tomáš Müller	STAN	45	Ing. Karel Šimša	TOP 09
8	Ing. Michal Tichý	STAN	27	Mgr. Bc. Eva Šrotová	TOP 09	46	Milan Mlateček	STAN
9	Mgr. Dušan Hluzín	TOP 09	28	František Kadlec	STAN	47	Ing. Petr Růčka	TOP 09
10	Ing. Jana Němečková	STAN	29	Bc. Marta Šintáková	TOP 09	48	Ing. Petr Mudra	STAN
11	Ing. Miloš Rubeš	TOP 09	30	Jarmila Stawaritschová	STAN	49	Ing. Tomáš Oplatek	TOP 09
12	Ing. Zdeněk Potužák	STAN	31	RNDr. Aleš Jakubec, Ph.D.	TOP 09	50	Jan David	STAN
13	MUDr. Jitka Chalánková	TOP 09	32	Ing. Vlasta Pichová	STAN	51	Vlasta Zapatová	TOP 09
14	Mgr. Jana Přecechtělová	STAN	33	Iva Hlavsová	TOP 09	52	Jana Gerešová	STAN
15	MUDr. Kateřina Bláhová	TOP 09	34	Mgr. Zdeněk Navrátil	STAN	53	MUDr. Martin Slavík	TOP 09
16	Ing. Libor Halas	STAN	35	Ing. Aleš Matyášek	TOP 09	54	Milena Hesová	STAN
17	Ing. Miloslav Strýček	TOP 09	36	Libor Kašpárek	STAN	55	PaedDr. Antonín Javůrek	TOP 09
18	Antonín Pospíšil	STAN	37	MUDr. Zuzana Sommerová	TOP 09			
19	PhDr. Vladimír Juračka	TOP 09	38	Ladislav Koláček	STAN			

⁵³ Český statistický úřad [online]. Dostupné na WWW:

<<http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>> [cit. 2014-03-26].

⁵⁴ Tamtéž

TOP 09 oslovila s nabídkou vést kandidátní listinu TOP 09 do krajských voleb europoslance Jana Březinu, který vystoupil z KDU-ČSL a o jeho působení v TOP 09 již v krajských volbách 2012 se spekulovalo. Nicméně Jan Březina tuto nabídku odmítl s tím, že po jistou dobu nechce vystupovat pod žádnou politickou stranou. TOP 09 tak hledala nového lídra a společně se Stan se nakonec dohodli na společném lídrovi Bořivoji Šarapatkovi.⁵⁵

Bořivoj Šarapatka, lídr strany v Olomouckém kraji ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2012 dovedl stranu k zisku 6,16 % procent všech platných hlasů a strana tak obsadila čtyři zastupitelská křesla. Do zastupitelstva tak usedl Bořivoj Šarapatka, Radek Brázda, Jitka Chalánková, která postoupila do zastupitelstva až z 13. místa na kandidátce a jako poslední Blanka Kolečkářová.⁵⁶

3.3.1 Lídr TOP 09 – Bořivoj Šarapatka:

Bořivoj Šarapatka byl před krajskými volbami členem Poslanecké sněmovny, kde se zapojil do výboru pro životní prostředí jako jeho místopředseda. Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Brně a Univerzitu Palackého v Olomouci, kde pokračoval postgraduálním studiem a nyní zde i působí. Profesuru získal na Slovensku v Nitře, přesněji na Slovenské polnohospodářské univerzitě v roce 2005.⁵⁷

Bořivoj Šarapatka a jeho politická kariéra se začala tvořit v komunálních volbách v roce 2002, kdy kandidoval jako nezávislý kandidát za Sdružení SZ. Na kandidátce zastával první pozici a byl zvolen v 1. kole. Do krajských voleb poprvé vstoupil v roce 2004 za Stranu zelených opět jako nezávislý kandidát. Na volební listině obsadil druhou pozici, která mu ale nepomohla ke zvolení. Další neúspěch zažil při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006, do kterých vstoupil jako nezávislý kandidát za Stranu zelených. Svůj post zastupitele města Olomouce neobhájil v komunálních volbách 2006, kde kandidoval jako nezávislý kandidát za Koalici SNK, ED, Z. Na úspěch ve volbách si musel počkat až do roku 2010, kdy se dostal do Poslanecké sněmovny již za Stranu TOP 09, nicméně jako nezávislý kandidát. Takhle vstupoval ještě do komunálních voleb, kde však neuspěl. Do krajských voleb již

⁵⁵ *Aktualne.cz* [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/krajske-volby-top09-a-stan-v-olomouckem-kraji/r-i:wiki:3208/> > [cit. 2015-03-23]

⁵⁶ *Český statistický úřad* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>> [cit. 2014-03-26].

⁵⁷ *Šarapatka* [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.borivoj-sarapatka.cz/uvod/#/zivotopis/> > [cit. 2014-03-26]

vstupoval jako člen TOP 09 a také jako kandidát na hejtmana a měl být dle programu zodpovědný za životní prostředí. Do krajského zastupitelstva se dostal ještě se třemi dalšími kolegy. Poslední volby, ve kterých kandidoval, byly do Poslanecké sněmovny v roce 2013. Druhé místo na kandidátce mu však úspěch nepřineslo.⁵⁸

3.3.2 Analýza kandidátní listiny:

Nejdříve se podíváme na kandidátní listinu z pohledu věku. Průměrný věk kandidátní listiny je 47,07 let, což je o 0,95 roku více než celorepublikový průměr. Věkový průměr kandidátní listiny TOP 09 je u mužů 46,67 let, tedy o 0,25 roku více než v celé republice, u žen pak 47,84 let tedy o 2,48 roku více než je celorepublikový průměr. Nejstarším kandidátem pak byl ve věku 63 let senátor Ing. Adolf Jílek, nejmladším pak studentka Bc. Faltýnková Anežka. Dle pohlaví převládají muži v poměru 36:19, nicméně oproti celorepublikovému průměru jde o větší zapojení žen a to 6,94 %.⁵⁹

Tab. 9 Kandidátka TOP 09 v Olomouckém kraji dle věku a pohlaví. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).⁶⁰

	Celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Celkový počet	55	100	36	65,46	19	34,54
18–29 let	1	1,82	0	0	1	1,82
30–49 let	30	54,55	21	38,19	9	16,36
50 a více	24	43,64	15	27,28	9	16,36
Průměrný věk	47,07		46,67		47,84	

Nyní se podíváme na kandidátní listinu z pohledu zaměstnání a vzdělání. Celkem 31 kandidátů již mělo zkušenosti s politikou a to 2 poslanci, 1 senátor a 28 starostů, místostarostů nebo radních. Zbýlých 24 kandidátů přichází z jiných odvětví jako například školství, lékařství, podnikatelské sféry apod. Vysokoškolské vzdělání získalo 33 kandidátů z toho 9 doktorské.⁶¹

Dalším rozdělením je rozdělení kandidátů podle trvalého bydliště, tedy oblasti kde mají své zájmy. Nejvíce kandidátů (5) pochází z Olomouce. Jako druhé město s největším zastoupením (4) je pak Jeseník. Z pohledu okresů má největší zastoupení s 15 kandidáty olomoucký okres,

⁵⁸ *Nasipolitici.cz* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/881-borivoj-sarap-atka>> [cit. 2014-03-26]

⁵⁹ Český statistický úřad [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>> [cit. 2015-02-25].

⁶⁰ Tamtéž

Následovaný prostějovským okresem s 11 kandidáty. Jesenický a přerovský okres má 10 kandidátů a nejméně zastoupený okres je pak s devíti kandidáty šumperský okres.⁶²

3.3.3 Volební program TOP 09 do krajských voleb 2012:

Jak již bylo zmíněno, strana si připravila celostátní program krajských voleb 2012. Nicméně každý kraj si pak připravil svůj vlastní program, který definoval konkrétní oblasti, kde strana chce působit. Jak již bylo zmíněno, krajské volby jsou vedeny jako referendum o vládě, a tudíž se do volebních programů dostalo spoustu spíše celostátních témat. Proto se u TOP 09, oproti konkurenčním politickým stranám, hlavní váha kladla na finanční stránku rozpočtové odpovědnosti a transparentního řízení krajů.

Prvním bodem zájmu strany je transparentní hospodaření. Tento bod koresponduje s celorepublikovým krajským programem i s volebním programem do Poslanecké sněmovny 2010. Jedná se o zavedení veřejných aukcí pro veřejné zakázky, snížení výdajové stránky krajského rozpočtu atd.⁶³

Další kapitolou je dopravní infrastruktura. Tento problém trápí hlavně severní část kraje od Mohelnice. Vybudování dálnice Mohelnice – Šumperk je pak pro stranu v dopravě prioritou. V dopravě pak chtějí podporovat i železniční dopravu a leteckou, tedy hlavně přestavbu přerovského letiště z armádního na civilní.⁶⁴

Cestovní ruch je další kapitolou, kterou chce TOP 09 řešit. Návštěvnost se bude snažit zvýšit díky větší propagaci kraje ze strany hejtmanství, podpora doprovodných akcí pro turisty, zvýšení ubytovací kapacity, dále pak přilákat turisty z Polska na horské letní či zimní sporty v Jeseníkách.⁶⁵

Životní prostředí ve svém programu řeší lídr Bořivoj Šarapatka a zaměřuje se na protipovodňová opatření. Hlavní problém dle Šarapatky je přílišné vybetonování

⁶¹ Český statistický úřad [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>> [cit. 2015-02-25]

⁶² Tamtéž

⁶³ Šarapatka [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.borivoj-sarapatka.cz/galerie/?fotogalerie=1246>> [cit. 2014-03-26]

⁶⁴ TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/chude-olomoucko-trapi-infrastruktura-11249.html>> [cit. 2015-03-25]

⁶⁵ TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/jak-privest-turisty-do-ne-zajimaveho-kraje-11248.html>> [cit. 2015-03-25]

a zaasfaltování půdy, dále pak v přílišné nevyváženosti skladby lesů atd.⁶⁶ Chce se tedy zasadit o zlepšení územního plánování s ohledem na protipovodňovou ochranu, zlepšení péče o přírodní území, třídění odpadů a i jeho využití, atd.⁶⁷

Ve zdravotnictví se chce strana zasadit o zastavení snižování lůžkových kapacit, zlepšení zdravotní péče na Jesenicku, atd. Dalším problémem pak je financování neziskových organizací zajišťujících následnou péči o pacienty a zřízení rovného přístupu ke každému poskytovateli.⁶⁸

TOP 09 se dále zasadí o vytvoření regionálního programu pro malé a střední podniky, také se zaměří na podporu spolupráce mezi podniky a školami. V obchodních vztazích chce více spolupracovat s Polskem a podpořit tak nejen Jesenicko.⁶⁹

3.3.4 Volební kampaň TOP 09:

Strana zvolila v Česku novou, nezkoušenou kampaň, která se jmenovala Obýváky 2012. Tato kampaň spočívala v tom, že každý občan měl možnost kontaktovat lídra TOP 09, kandidáta na hejtmana a pozvat si ho k sobě domů.⁷⁰

⁶⁶TOP 09[online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/sarapatka-nasi-predkove-vedeli-jak-se-chranit-pred-povodnemi-10763.html>> [cit. 2015-03-25]

⁶⁷Šarapatka [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.borivoj-sarapatka.cz/galerie/?fotogalerie=1246>> [cit. 2014-03-26]

⁶⁸TOP 09[online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/sarapatka-olomoucky-kraj-musi-vytvorit-jasny-system-podpory-pro-neziskove-organizace-10383.html>> [cit. 2015-03-25]

⁶⁹TOP 09[online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/sarapatka-kdyz-vyhraju-vzdam-se-snemovny-11086.html>> [cit. 2015-03-25]

⁷⁰Mediaguru.cz [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.mediaguru.cz/2012/09/kampane-letosnich-podzimmich-voleb/#.UzLdTP15OoM>> [cit. 2014-03-26].

Obr. 1 Logo kampaně Obýváky 2012. Zdroj: TOP 09.⁷¹

Strana se pak musela bránit i útokům, které proti ní vedla především ČSSD, a to hlavně díky svému působení ve vládě ČR, kdy nesla „spoluvinu“ při tvorbě zákonů.

Obr. 2 Kampaně proti TOP 09 v krajských volbách 2012. Zdroj: Mediaguru.⁷²

3.3.5 Vliv preferenčního hlasování:

Po parlamentních volbách v roce 2010, kdy se preferenční hlasování stalo významným tématem, následovaly krajské volby 2012, kde se opět preferenční hlasování projevilo na zvolených zastupitelích z jednotlivých stran. V Olomouckém kraji využilo celkem 26,83 % všech voličů preferenčního hlasování. U TOP 09 bylo toto číslo o 4,29 % vyšší. Toto číslo může být větší i z důvodu toho, že TOP 09 vstupovalo do krajských voleb v koalici s hnutím Starostové. Voliči koalic, totiž více využívali preferenčních hlasů.⁷³

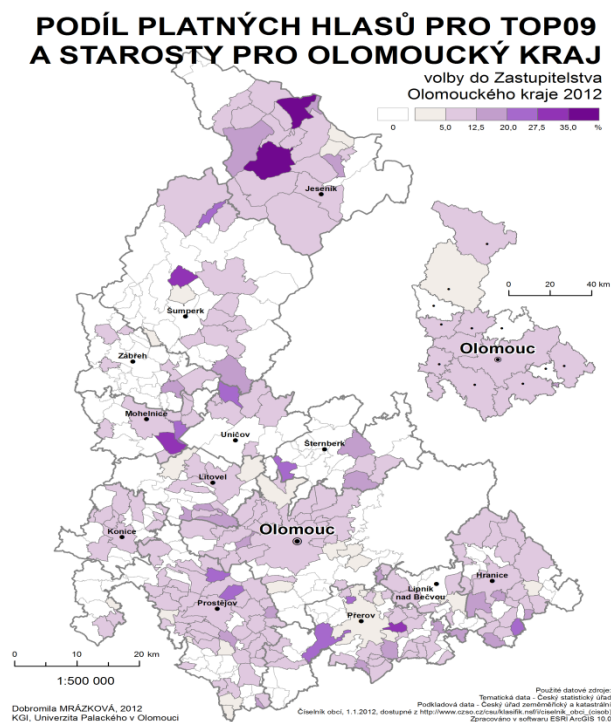
V olomouckém kraji to pro TOP 09 znamenalo, že se s počtem 765 preferenčních hlasů (7,01 %) dostala z nevolitelného 13. místa na kandidátce do zastupitelstva MUDr. Jitka Chalánková. Naopak Ing. Adolf Jílek, který byl na 3. místě kandidátní listiny se do

⁷¹TOP 09 [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.top09.cz/volby/archiv/obyvaky-2012/> > [cit. 2014-03-26]

⁷²Mediaguru[online]. Dostupné na WWW: < <http://www.mediaguru.cz/2012/09/kampane-letosnich-podzimmich-voleb/#.UzLe3v15OoO> > [cit. 2014-03-26]

zastupitelstva nedostal a byl předskočen právě Jitkou Chalánkovou a Blankou Kolečkářovou, která získala čtvrtý nejvyšší počet preferenčních hlasů (5,61 %).⁷⁴

3.3.6 Volební podpora TOP 09 v Olomouckém kraji:

**Obr. 3 Volební podpora TOP 09 v Olomouckém kraji.
Zdroj: Český statistický úřad⁷⁵**

Na obrázku můžeme vidět, v jakých částech Olomouckého kraje měla TOP 09 největší podporu. Vychází nám pak, že TOP 09 zaujala voliče v okolí velkých měst jako Olomouc, Prostějov, Jeseník a Přerov. Naopak ztrácí podporu dále od velkých měst. Šumpersko je pak okres, kde má TOP 09 nejmenší podporu v Olomouckém kraji.

Důvodů, které stojí za tím, že TOP 09 nedokázala oslovit voliče v menších městech, může být hned několik. Prvním z nich může být tzv. industrializace, kdy se do měst přesunovala průmyslová výroba a na venkově zůstávala zemědělská aktivita. I když dnes již všeobecně zemědělská aktivita není na venkově příliš významná, v Olomouckém kraji zůstává stále v popředí. Reprezentantem venkova pak můžeme brát hlavně KSČM, vzhledem k nostalgickým pracovníkům zanikajících zemědělských družstev. Dalším reprezentantem může být KDU-ČSL a to z důvodů katolického obyvatelstva, které spíše převládá na venkově.

⁷³ Srov. Balík, S. a kolektiv, *Krajské volby 2012*, s. 161.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Český statistický úřad [online]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/volby_do_zastupitelstva_olomouckeho_kraje_2012>

Naopak TOP 09 by se měla stát reprezentantem měst, ať už jde o strany vlastníku či pracujících.⁷⁶

Další štěpící linií, která zapříčinila propad TOP 09, může být mezi pracujícími a vlastníky výrobních prostředků. Tato linie rozděluje voliče na levici a pravici. I když se může stát, že pravicové strany vystupující na celostátní úrovni, mohou na krajské úrovni svou orientaci posunout doleva a naopak, tak v krajských volbách 2012 dle volebních programů byly oproti celostátnímu programu jen malé rozdíly a spíše docházelo k přenesení celostátního programu i do programu krajských organizací.⁷⁷

3.3.7 Situace po krajských volbách 2012:

Ihned po volbách začala vyjednávání o budoucí koalici, které iniciovala vítězná strana ČSSD. Postupně se potkávala se všemi stranami, které získaly mandát v krajském zastupitelstvu a to v pořadí, v jakém skončily volby. S TOP 09 se vyjednávací tým ČSSD také potkal, nicméně vyloučil společnou spolupráci v rámci koalice. Navíc dle vyjádření Jiřího Rozbořila, byly jeden dva směry, kterými mohla vzniknout nová koalice a to buď velká koalice ČSSD a KSČM nebo ČSSD s ODS a Koalicí pro Olomoucký kraj se Starosty.⁷⁸⁷⁹

Po prvních kolech vyjednávání ČSSD našla největší programový průnik s KSČM a rozhodla se s ní uzavřít koalici. Tuto variantu podpořilo i vyjednávání s ODS a Koalicí pro Olomoucký kraj se Starosty, kdy by se strana musela spokojit jen se sedmi křesly v krajské radě. Krajská rady se tak skládá z devíti zástupců ČSSD a dvou zástupců KSČM.⁸⁰ Všechny strany pak respektovaly právo Jiřího Rozbořila na post hejtmana Olomouckého kraje, nicméně při samotném hlasování se opoziční zastupitelé rozhodli hlasovat proti zvolení Jiřího Rozbořila hejtmanem.⁸¹

⁷⁶ Srov. Balík, S. a kolektiv, *Krajské volby 2012*, s. 143

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ Aktualizace dle *Olomoucký večerník* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.vecernikol.cz/co-se-stalo/zpravodajstvi/533-krajske-volby-2012-jednani-o-koalici-ma-jen-dve-cesty>> [cit. 2014-03-26]

⁷⁹ *Parlamentní listy* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Na-Olomoucku-se-CSSD-vstricne-domlouva-s-KSCM-250002>> [cit. 2014-03-26]

⁸⁰ Aktualizace dle *Olomoucký deník* [online]. Dostupné na WWW: <http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/v-olomouckem-kraji-i-bude-vladnou-cssd-s-komunisty-20121022.html> [cit. 2014-03-26]

⁸¹ *Parlamentní listy* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/kraje/olomoucky/V-Olomouckem-kraji-se-dohodli-socialiste-s-komunisty-Povedou-ho-spolu-250995>> [cit. 2014-03-26]

3.3.8 Zvolení kandidátů do zastupitelstva za TOP 09:

Vedle Bořivoje Šarapatky byli do zastupitelstva zvoleni další tři kandidáti. Prvním z nich byl Radek Brázda, který je však členem STAN, které vstoupily do krajských voleb společně s TOP 09. Radek Brázda do politického dění vstoupil v roce 1998 na komunální úrovni. Svou práci se vypracoval na starostu města Troubky, kde působil sedm let. Do voleb vstupoval s tím, že se bude starat o odvětví zemědělství a venkov.⁸²

Jako třetí se do krajského zastupitelstva dostala kandidátka až z třináctého místa Jitka Chalánková, která kandidovala za TOP 09. Do politiky vstoupila roku 2004 v krajských volbách za KDU-ČSL. V roce 2010 úspěšně kandidovala do Poslanecké sněmovny PČR a to již za TOP 09. Po volbách do krajského zastupitelstva v roce 2012 se ještě rovněž úspěšně dostala do Poslanecké sněmovny. Jitka Chalánková vstupovala do voleb se zodpovědností za sociální oblast.⁸³

Jako poslední se do krajského zastupitelstva z kandidátky TOP 09 a Starostové dostala Blanka Kolečkářová, která kandidovala za STAN. Do krajské politiky vstoupila přes komunální politiku, kdy nejdříve pracovala jako starostka Držovic a kde je známa jako bojovnice za odtržení Držovic od Prostějova. Blanka Kolečkářová vstupovala do krajských voleb 2012 se zodpovědností dle volebního programu za odvětví kultury.⁸⁴

3.3.9 Zhodnocení výsledků krajských voleb 2012 z pohledu TOP 09:

Pro stranu se dle slov předsedy Karla Schwarzenberga nejednalo o příliš velký úspěch. Důvodů bylo hned několik, avšak strana se domnívá, že tím hlavním důvodem byly nepříliš populární vládní reformy, pod kterými byla značnou měrou podepsána.⁸⁵

Na výsledku se mohly projevit i některé kauzy, které stranu provázeli, např. koupě „předražených“ letadel CASA, která vyplula na povrch před volbami, nebo i postava Miroslava Kalouska, který je v průzkumech veřejného mínění negativně vnímán.⁸⁶⁸⁷

⁸²Starostové a nezávislý [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/olomoucky-kraj-1/krajske-volby-2012-1/mgr-radek-brazda-2/> > [cit. 2014-03-26]

⁸³Nasipolitici.cz [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/723-jitka-chalankova> > [cit. 2014-03-26].

⁸⁴Starostové a nezávislý [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/olomoucky-kraj-1/krajske-volby-2012-1/blanka-koleckarova-4/> > [cit. 2014-03-26]

⁸⁵Česká televize [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/199524-ne-zrovnaveliky-uspech-komentoval-vysledek-top-09-schwarzenberg/> > [cit. 2014-03-26]

⁸⁶Aktuálně.cz [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/kauza-casa/r~i:wiki:3313/> > [cit. 2014-03-26]

Po volbách TOP 09 chtělo stranické celorepublikové vedení vyvodit důsledky, nicméně z důvodu blížících se voleb do Poslanecké sněmovny nebyl prostor pro personální změny. Spíše se apelovalo na větší pracovní nasazení a také stranického patriotismu.⁸⁸

Straně se v Olomouckém kraji nepodařilo dosáhnout na celorepublikový výsledek a zaostala tak za ním o 0,47 %. Výsledek v Olomouckém kraji se tedy nijak nevymyká republikové podpoře a vzhledem k tomu, že Olomoucký kraj je spíše levicově orientovaný kraj⁸⁹, jedná se nakonec z relativního pohledu o slušný výsledek. Podpora 6,16 % byla mezi kraji pátou nejvyšší.

Dalším důvodem neúspěchu TOP 09 v krajských volbách 2012 v Olomouckém kraji můžeme vyzorovat z pohledu nezaměstnanosti, kdy se lidé snaží hájit své zájmy a nezaměstnaní lidé jsou spíše levicově orientováni. Z pohledu příjmu pak můžeme říci, že pravicově orientovaní voliči, mají vyšší příjmy a vzhledem k tomu, že Olomoucký kraj je dle průměrné mzdy až jedenáctým ze všech, není ani zde pro podporu pravice příliš prostoru.⁹⁰

Z pohledu vzdělání se dá říci, že pravici volí spíše lidé s vyšším vzděláním, pak pokud vyjdeme ze statistik zaměstnanců, je mezi zaměstnanci nejvíce středoškoláků, nicméně lidí s vysokoškolským vzděláním dosáhl růstu, naopak lidí s nižším vzděláním pak ubývá. Podpora strany dle vzdělání voličů se tedy nemusí jevit jako zásadní problém, ale strana s tím může pracovat do budoucna a oslovovat tak, více potenciálních voličů.⁹¹⁹²

⁸⁷ *Parlamentní listy* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Nemcova-je-nejduveryhodnejsi-pak-knize-To-je-novy-pruzkum-224213>> [2015-03-28]

⁸⁸ *Česká televize* [online]. Dostupné na WWW: < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/199524-ne-zrovnaveliky-uspech-komentoval-vysledek-top-09-schwarzenberg/>> [cit. 2014-03-26]

⁸⁹ Srov. Smith, M., Matějů, P., *Restratifikace české politiky. Vývoj třídně podmíněného volebního chování v České republice v letech 1992-2010.*, s. 54

⁹⁰ Srov. Vlachová, K., *Stratifikace, zaměstnanecký sektor a volební chování*, s. 136

⁹¹ Srov. Smith, M., Matějů, P., *Restratifikace české politiky. Vývoj třídně podmíněného volebního chování v České republice v letech 1992-2010.*, s. 40

⁹² Srov. Český statistický úřad, *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického Olomouckého kraje v roce 2011*, s. 7.

Závěr:

Ve své práci se věnuji krajským volbám a TOP 09, zejména pak volebnímu roku 2012. Strana je poměrně mladá, nicméně její přední členové se v politice pohybují delší čas. Nejvýznamnějšími členy jsou Karel Schwarzenberg, Miroslav Kalousek a Petr Gazdík. Co se týče Olomouckého kraje pak Bořivoj Šarapatka.

Práce čtenáře seznámí se způsobem, jakým strana sestavila svou kandidátní listinu ať už z pohledu stranické příslušnosti, neboť se celá kandidátní listina skládá ze zástupců TOP 09 a STAN, nebo věku či vzdělání. Informuje čtenáře o důležitých socioekonomických ukazatelích Olomouckého kraje a poukazuje i na jejich propojenost s volebním výsledkem strany v krajských volbách.

Volební kampaň při krajských volbách 2012 řešila spíše celostátní témata a nevěnovala se tak krajské úrovni. TOP 09 zvolila v Česku neokoukanou formu kampaně Obýváky 2012. Je otázka, jestli volba nové kontaktní kampaně byla vhodná pro konzervativní Českou republiku. Strana se také musela bránit negativní kampani od soupeřů.

Volby do Poslanecké sněmovny 2010 ukázaly vliv preferenčního hlasování a i v krajských volbách 2012 opět mělo značný vliv. Např. Jitka Chalánková postoupila z nevolitelného třináctého místa na kandidátce na třetí a dostala se tak do zastupitelstva kraje.

Pro stranu to byly první krajské volby a nemá tedy srovnání s jinými krajskými volbami. Proto se práce zaměřila na srovnání krajských voleb 2012 a s volbami do Poslanecké sněmovny 2010, kde můžeme vidět odliv voličů od strany, způsobený do značné míry působením strany ve vládě, různými kauzami apod.

TOP 09 nedosáhla v krajských volbách v Olomouckém kraji významného výsledku, a musela se zaobírat jeho důvody. Práce tyto důvody identifikuje v kauze s nákupem letadel CASA, negativně vnímaného místopředsedy Miroslava Kalouska a také aspekty spojené s Olomouckým krajem, který je spíše levicově orientovaný. TOP 09 by se měla snažit vyvarovat dalším podobným kauzám.

Za TOP 09 pak do krajského zastupitelstva vstoupili čtyři její straníci, kteří zasednou do opozičních lavic. Zhodnocení jejich práce si strana jistě pečlivě analyzuje a projeví se při

skládání další kandidátní listiny a konečný účet vystaví voliči v krajských volbách v roce 2016.

Anotace

Příjmení a jméno autora:	Darat Adam
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Analýza volební podpory TOP 09 v krajských volbách 2012 (případová studie Olomouckého kraje)
Název práce v anglickém jazyce:	Analysis of the Top 09 Electoral Support in the Regional Elections 2012 (Case Study of the Olomouc Region)
Vedoucí práce:	Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.
Počet stran:	45
Počet příloh:	0
Rok obhajoby:	2014
Klíčová slova:	krajské volby, TOP 09, Olomoucký kraj, předvolební kampaň, volební program, volební účast
Klíčová slova v anglickém jazyce:	regional elections, Top 09, Olomouc region, election campaign, election program, electoral participation

Bakalářská práce se zabývá krajskými volbami a TOP 09. V první části je popsán vznik samosprávy a krajských voleb. Výsledky jednotlivých volebních let jsou pak porovnány v tabulkách a grafech. V dalších částech se práce zabývá politickou stranou TOP 09 a jejími volebními výsledky, kampaní a volebním programem.

The bachelor thesis deals with regional elections and TOP 09. First part describes establishment of establishment of self-government and regional elections. The results of each election years are compared in tables and charts. In other parts thesis deals with political party TOP 09 and it selection results, campaign and election program.

Seznam obrázků

Obr. 1 Logo kampaně Obýváky 2012. Zdroj: <i>TOP 09</i>	32
Obr. 2 Kampaň proti TOP 09 v krajských volbách 2012. Zdroj: <i>Mediaguru</i>	32
Obr. 3 Volební podpora TOP 09 v Olomouckém kraji. Zdroj: <i>Český statistický úřad</i>	33

Seznam tabulek

Tab. 1 Přepočítání hlasů dle D'Hondtova dělitele. (vlastní zpracování).....	10
Tab. 2 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2000 – Platné hlasy. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	13
Tab. 3 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2004 – platné hlasy. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	15
Tab. 4 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2008 – platné hlasy. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	16
Tab. 5 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2012 – platné hlasy. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	18
Tab. 6 Výsledky krajských voleb 2012. Strany, které aspoň v jednom kraji získaly nad 5% všech platných hlasů – část 1. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	23
Tab. 7 Výsledky krajských voleb 2012. Strany, které aspoň v jednom kraji získaly nad 5% všech platných hlasů – část 2. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	24
Tab. 8 Kandidátka TOP 09 v Olomouckém kraji. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	27
Tab. 9 Kandidátka TOP 09 v Olomouckém kraji dle věku a pohlaví. Zdroj: <i>Český statistický úřad (upraveno autorem)</i>	29

Seznam grafů

Graf 1: Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2000 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).....	14
Graf 2 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2004 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).....	15
Graf 3 Výsledky krajských voleb v Olomouckém kraji 2008 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).....	17
Graf 4 Výsledky voleb v Olomouckém kraji 2012 – procentuální podíl. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem)	19
Graf 5 Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny 2010. Zdroj: Český statistický úřad (upraveno autorem).....	22

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

Atlas voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004 a 2008. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 63 s. ISBN 978-802-4423-005.

BALÍK, Stanislav. *Krajské volby 2012*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013, 261 s. ISBN 978-80-210-6641-0.

COGAN, Rudolf, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Krajské zřízení: od počátků státu po současnost*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2004, 440 s. *Srovnávací politologie*, sv. 10. ISBN 80-735-7041-6.

EIBL, Otto, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Krajské volby 2008: od počátků státu po současnost*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009, 175 s. *Srovnávací politologie*. ISBN 978-807-3251-871.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, 570 s. ISBN 978-80-7106-906-5.

KUNŠTÁT, Daniel, Ladislav MRKLAS a Jan DOBEŠ. Krajské volby 2008: od počátků státu po současnost. 1. vyd. Praha: CEVRO Institut, 2008, 191 s., [8] s. obr. příl. Srovnávací politologie, sv. 10. ISBN 978-80-87125-10-6.

LAPLANT, J. T., M. BAUN, J. LACH, D. MAREK, Dan MAREK a Michael BAUN. Decentralization in the Czech Republic: The European Union, Political Parties, and the Creation of Regional Assemblies. *Publius: The Journal of Federalism* [online]. 2004, vol. 34, issue 1, s. 35-51 [cit. 2015-03-26]. DOI: 10.4324/9780203807804.ch13.

SMITH, Michael L., MATĚJŮ, Petr (2011). Restratifikace české politiky. Vývoj třídně podmíněného volebního chování v České republice v letech 1992 – 2010. *Sociologický časopis*, 47(1), s. 33 – 59, dostupné na WWW:
http://sreview.soc.cas.cz/uploads/f57e261198c5b2495dcfc5753e1415e0ea5e0805_SmithMatejuSC%201-2011.pdf

ŠARADÍN, Pavel. Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice: od počátků státu po současnost. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 161 s. Srovnávací politologie, sv. 10. ISBN 978-80-244-1876-6.

VLACHOVÁ, Klára (2009). Stratifikace, zaměstnanecký sektor a volební chování. *European Electoral Studies*, 4(2), s. 135 – 141, dostupné na WWW:
http://ispo.fss.muni.cz/uploads/EVS/008/evs_4_2_3.pdf

Internetové zdroje

AKTUÁLNĚ.CZ. *Kauza CASA* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/kauza-casa/r~i:wiki:3313/>

AKTUÁLNĚ.CZ. *Krajské volby 2012 v Olomouckém kraji* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/krajske-volby-v-olomouckem-kraji/r~i:wiki:2991/>

ČESKÁ TELEVIZE. *"Ne zrovna veliký úspěch", komentoval výsledek TOP 09 Schwarzenberg* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/199524-ne-zrovna-veliky-uspech-komentoval-vysledek-top-09-schwarzenberg/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xm>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_31_12_\(1990_2012\)](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_31_12_(1990_2012))

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. 2015 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/01ffb575f4f4a5d6c1257bd7002aff74/\\$FILE/tendence2012_OK.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/01ffb575f4f4a5d6c1257bd7002aff74/$FILE/tendence2012_OK.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. 2015 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551611/71136412.pdf/df7484a0-1f67-4baf-a3a5-ba5325d61816?version=1.0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do zastupitelstev krajů* [online]. 2000 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20001112>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do zastupitelstev krajů* [online]. 2004 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do zastupitelstev krajů* [online]. 2008 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do zastupitelstev krajů* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28.05. – 29.05.2010* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps>

IDNES.CZ. *Zvolení zastupitelé* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/kraje-2012.aspx?o=11&t=3>

IDNES.CZ. [online]. 2009 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: Soud zrušil říjnové volby, uznal Melčákovu stížnost

IDNES.CZ. *Přehledně: Kandidátky do voleb v jednotlivých krajích* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prehledne-kandidatky-do-voleb-v-jednotlivych-krajich-p0d-/domaci.aspx?c=A100323_155713_domaci_abr

MEDIAGURU. *Kampaně letošních podzimních voleb* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/09/kampane-letosnich-podzimmich-voleb/#.UzP7yah5PIJ>

NASIPOLITICI.CZ. *Prof. Ing. Dr. Bořivoj Šarapatka, CSc* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/881-borivoj-sarapatka>

NASIPOLITICI.CZ. *Mudr. Jitka Chalánková* [online]. 2009 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/723-jitka-chalankova>

NOVINKY.CZ. *TOP 09* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: tema.novinky.cz/top-09

OLOMOUCKÝ VEČERNÍK. *KRAJSKÉ VOLBY 2012: Jednání o koalici má jen dvě cesty...* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.vecernikol.cz/co-se-stalo/zpravodajstvi/533-krajske-volby-2012-jednani-o-koalici-ma-jen-dve-cesty>

OLOMOUCKÝ KRAJ. *Seznam členů Rady Olomouckého kraje (ROK)* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/seznam-clenu-rady-olomouckeho-kraje-rok--cl-368.html>

PARLAMENTNÍLISTY.CZ. *Na Olomoucku se ČSSD vstřícně domlouvá s KSČM* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Na-Olomoucku-se-CSSD-vstricne-domlouva-s-KSCM-250002>

PARLAMENTNÍLISTY.CZ. *V Olomouckém kraji se dohodli socialisté s komunisty. Povedou ho spolu* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/kraje/olomoucky/V-Olomouckem-kraji-se-dohodli-socialiste-s-komunisty-Povedou-ho-spolu-250995>

PROSTĚJOVSKÝ VEČERNÍK. *Krajské vláda: Známe obsah koaliční smlouvy!* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.vecernikpv.cz/co-se-stalo/zpravodajstvi/1390-krajska-vlada-zname-obsah-koalicni-smlouvy>

STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. *Mgr. Radek Brázda* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/olomoucky-kraj-1/krajske-volby-2012-1/mgr-radek-brazda-2/>

STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. *Blanka Kolečkářová* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/olomoucky-kraj-1/krajske-volby-2012-1/blanka-koleckarova-4/>

ŠARAPATKA, Bořivoj. *Životopis prof. Dr. Ing. Bořivoje Šarapatky, CSc.* [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.borivoj-sarapatka.cz/uvod/#/zivotopis/>

ŠARAPATKA, Bořivoj. *Galerie* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.borivoj-sarapatka.cz/galerie/?fotogalerie=1246>

TOP 09. *Logo a grafický manuál* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/dokumenty/logo-a-graficky-manual/>

TOP 09. *Hodnotové desatero TOP 09* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/hodnotove-desatero/>

TOP 09. *Volební program* [online]. 2010 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf>

TOP 09. *Deset a jeden dobrý důvod, proč volit kandidáty TOP 09 a Starostů* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/volby/archiv/2012-krajska-zastupitelstva/deset-a-jeden-dobry-duvod-proc-volit-kandidaty-top-09-a-starostu-11265.html>

TOP 09. *Obýváky 2012* [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/volby/archiv/obyvaky-2012/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled členů vlády Petra Nečase* [online]. 2013 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/petr-necas/prehled-byvalych-clenu-vlady-petra-necase-96390/>